

Spis treści

Przedmowa	xiii
Przedmowa do wydania polskiego	xiv
Wstęp	xv
Autorzy	xvi

ZASADY WYKONYWANIA REGIONALNYCH BLOKAD NERWÓW

1	Sprzęt i monitorowanie pacjenta	3
2	Stymulatory nerwów obwodowych	6
3	Farmakologia środków znieczulających miejscowo	8
4	Neurologiczne powikłania blokad centralnych (przewodowych)	11
5	Blokada splotu szyjnego	13
6	Blokada nerwu płciowo-udowego	15
7	Blokada nerwu biodrowo-pachwinowego i nerwu biodrowo-podbrzusznego	17
8	Blokada nerwu międzyżebrowego	20
9	Blokada nerwu udowego	23
10	Blokada nerwu kulszowego	25
11	Blokada nerwu zasłonowego	28
12	Blokada dołu podkolanowego	30
13	Blokada nerwu łydkowego w odcinku stawu skokowego	33
14	Blokada powierzchownego nerwu strzałkowego w odcinku stawu skokowego	35
15	Blokada nerwu odpiszczelowego	37
16	Blokada nerwu skórno-bocznego uda	39
17	Blokada nerwu piszczelowego i nerwu strzałkowego głębokiego	41
18	Blokada nerwu podkolanowego	43
19	Blokada Bieria	45

BÓL OSTRY

20	Złamania żeber	49
21	Urazy nerwów obwodowych	52
22	Ból po amputacji	55
23	Urazy kończyn	59
24	Urazy tkanek miękkich	63
25	Przyspieszeniowo-opóźnieniowe urazy kręgosłupa szyjnego (<i>whiplash</i>)	68
26	Zasady postępowania farmakologicznego w bólu okołoperacyjnym ...	72
27	Analgezyja z wyprzedzeniem (<i>preemptive analgesia</i>)	75
28	Analgezyja kontrolowana przez pacjenta (PCA): dożylna	77
29	Analgezyja kontrolowana przez pacjenta (PCA): zewnątrzoponowa	80
30	Zastosowanie ciągłej blokady nerwów obwodowych w analgezyji pooperacyjnej	83
31	Ocena bólu, znieczulenie i sedacja na oddziale intensywnej opieki medycznej	86

BÓL PRZEWLEKŁY**Rozdział I. Uwagi ogólne i ocena kliniczna**

32	Neurofizjologia bólu	93
33	Systematyka bólu	96
34	Wywiad i badanie fizykalne	98
35	Kwestionariusze i inne narzędzia do oceny nasilenia bólu	101
36	Psychologiczna ocena bólu	103
37	Elektromiografia i badanie przewodnictwa nerwowego	105
38	Badania obrazowe kręgosłupa	108

Rozdział II. Farmakoterapia

39	Opioidy	111
40	Nieopiodowe leki przeciwbólowe	116
41	Leki przeciwdepresyjne	119
42	Leki przeciwdrgawkowe	122
43	Leki przeciwłękowe	126

44	Leki zmniejszające napięcie mięśniowe (miorelaksanty)	129
45	Doustne i miejscowe środki znieczulające oraz leki przeciwbólowe ...	133
46	Toksyna botulinowa	135
47	Leki pobudzające	136

Rozdział III. Interwencje diagnostyczne i terapeutyczne w bólu przewlekłym

48	Neuroliza chemiczna	139
49	Kriolezja	142
50	Termolezja	145
51	Blokada nerwu potylicznego	147
52	Blokada zwoju gwiaździstego	149
53	Blokada nerwu trójdzielnego	152
54	Blokada zwoju klinowo-podniebiennego	154
55	Blokada splotu trzewnego	156
56	Blokada stawu międzywyrostkowego w odcinku lędźwiowym	161
57	Blokada gałęzi przyśrodkowych nerwu lędźwiowego	164
58	Blokada zwoju współczulnego w odcinku lędźwiowym	167
59	Selektywna blokada korzenia nerwu lędźwiowego	172
60	Selektywna blokada korzenia nerwu krzyżowego w odcinku S₁	174
61	Blokada stawu krzyżowo-biodrowego	176
62	Blokada przykręgowca w odcinku piersiowym	179
63	Blokada przedziału mięśnia lędźwiowego	182
64	Znieczulenie zewnątrzoponowe z dostępu przez rozwór krzyżowy	184
65	Znieczulenie zewnątrzoponowe z dostępu szyjnego	186
66	Znieczulenie zewnątrzoponowe z dostępu piersiowego	188
67	Znieczulenie zewnątrzoponowe z dostępu lędźwiowego	190
68	Badanie dyskograficzne	192
69	Stymulacja prądem elektrycznym	194
70	Termonukleoplastyka (<i>Intradiscal Electrothermal Annuloplasty – IDET</i>) .	196
71	Wertebroplastyka i kifoplastyka	198
72	Plastyka jądra miażdżystego (nukleoplastyka)	199

73	Wszczepialne systemy podawania leków	201
74	Głęboka stymulacja mózgu	203
75	Iniekcje w punkty spustowe	205
76	Akupunktura	207
77	Przezskórna elektrostymulacja nerwów (TENS)	210
78	Zastosowanie ciepła w celach terapeutycznych	212
79	Zastosowanie zimna w celach terapeutycznych	214
80	Fizjoterapia	216

Rozdział IV. Edukacyjne i psychologiczne aspekty leczenia bólu

81	Edukacja pacjenta	219
82	Terapia behawioralna w leczeniu bólu	221
83	Terapia grupowa	223
84	Terapia rodzinna	225
85	Agresja	227
86	Samobójstwo	229
87	Depresja	233
88	Stany lękowe i niepokój	238
89	Uzależnienie	248
90	Niewłaściwe stosowanie leków, nienormalne zachowania i pseudouzależnienia	250
91	Detoksykacja	252

Rozdział V. Kliniczne zespoły bólowe

92	Napięciowy ból głowy	254
93	Szyjnopochodny ból głowy	256
94	Migrenowy ból głowy	257
95	Klasterowy ból głowy	260
96	Ból po nakłuciu opony twardej	262
97	Samoistna hipotensja śródczaszkowa	264
98	Neuralgia nerwu trójdzielnego	266

99	Zaburzenia czynnościowe stawu skroniowo-żuchwowego	268
100	Atypowy ból twarzy	270
101	Wirus <i>herpes zoster</i> (ospy wietrznej i półpaśca)	271
102	Mięśniowo-szkieletowy ból klatki piersiowej	273
103	Przewlekły ból brzucha	277
104	Ból miedniczny	287
105	Zwyrodnieniowa choroba krążka międzykręgowego	299
106	Zwężenie kanału kręgowego	304
107	Przepuklina jądra miążdżystego	310
108	Hipertrofia stawu międzywyrostkowego	313
109	Zespół bólowy po nieudanej/nieskutecznej operacji kręgosłupa	317
110	Niedokrwienny ból kończyn	321
111	Neuropatyczne bóle kończyn	325
112	Ból fantomowy	329
113	Ból biodra i kończyny dolnej	332
114	Ośrodkowe zespoły bólowe	335
115	Pleksopatia splotu ramiennego	342
116	Zespół wieloobjawowego bólu miejscowego	348
117	Nerwiaki	352
118	Neuralgia popółpaścowa	355
119	Neuropatie z uwięźnięcia	362
120	Neuropatie w następstwie radioterapii i chemioterapii	366
121	Fibromialgia	374
122	Bóle mięśni spowodowane skurczami i obecnością punktów spustowych	376
123	Zakażenie wirusem HIV/AIDS	378
124	Osteoartrozy	381
125	Niedokrwistość sierpowata	383
126	Stwardnienie rozlane	384
127	Choroba Parkinsona	386
128	Bolesna neuropatia cukrzycowa	388
129	Ból nowotworowy	392

130	Zagadnienia związane z kresem życia i leczenie objawów innych niż ból	395
131	Dolegliwości bólowe u dzieci: mity i rzeczywistość	401
132	Farmakologiczne leczenie bólu u dzieci	408
133	Epidemiologia bólu u pacjentów geriatrycznych	418
134	Patofizjologia starzenia się organizmu	419
135	Opcje terapeutyczne w leczeniu bólu u osób starszych	420
136	Farmakoterapia w leczeniu bólu u osób w podeszłym wieku	422
137	Dolegliwości bólowe podczas ciąży	424
138	Farmakoterapia podczas ciąży	426
139	Farmakoterapia podczas laktacji	428
140	Diagnostyczne badania obrazowe podczas ciąży	430
141	Kwestie medyczno-prawne w leczeniu bólu	432
	Skorowidz	435